

OAKE

Organization of
American Kodály Educators

IGÓ LENKE

ÉLETMŰ-DÍJA

BESZÉLGETŐTÁRS: DR. MINDSZENTY ZSUZSÁNNA

Igó Lenke

Igó Lenke karnagy, zenetanár, Kodály Zoltán zenepedagógiai elképzeléseinek egyik világszerte ismert és elismert „követe” 2020 márciusában az OAKE (Organization of American Kodály Educators) életmű díját kapta. A díjjal azokat a kivételes személyiségeket tüntetik ki, akik olyan messzemenő hatást fejtenek ki a zenei nevelés terén, hogy az kitörölhetetlen befolyással bír az Amerikában folyó, kodályi elveken alapuló zenei nevelésre.

Ritkán fordul elő, hogy az életmű díjat magyar zenepedagógus kapja, most idén Igó Lenke részesült ebben a rangos nemzetközi kitüntetésben. Pályája során, több mint 12 különböző felsőoktatási intézményben mindegy 45 éven keresztül tanított az Amerikai Egyesült Államokban rövidebb, hosszabb kurzusokon, illetve teljes tanéveken is átnyúló programokban. Ezek közül is kiemelkedik a Kodály Musical Training Institute (Wellesley MA) a New England Conservatory (Boston MA), a Brigham Young University (Provo UT), a Hartt School (Hartford -CT), a Holy Names College (Oakland-CA), az Alverno College (Alverno-WI), a University of North Texas (Denton TX), illetve a Southern Methodist University (Dallas TX), ahol jelenleg is évente nyári kurzust tart.

A díj kapcsán beszélgettem vele életútjáról, tevékenységéről, és a zenei neveléssel kapcsolatos elveiről, gondolatairól.

Igó Lenke szülőfaluja a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Nekézseny község

Igó Lenke egy festői szépségű Nekézsenyben született (1950. július 3.) a Bükk-hegységben. Édesapja énektanár, karnagy, iskolaigazgató, szaktanácsadó volt. Édesanyja a helyi pávaköri mozgalom legfőbb támogatója, szereplő ruhák, viseletek tervezője, valamint a díszítőművészeti szakkörökben alkotó tevékenységet is végzett a falu asszonyaival, mellyel elnyerte a Népművészet Mestere címet. Igó Lenke ebben a légkörben nőtt föl, és szívta magába a kultúra, a zene szeretetét.

Igó Lenke és Uj-Tózsza Csabáné, Nekézseny polgármestere.
A tablók mindegyikén Igó István, a nekézsenyi Általános Iskola néhai igazgatója is látható

[Emlékezés Igó István munkásságára: könyvbemutató és ... \(11:08\)](#)

**[Emlékezés Igó István munkásságára: könyvbemutató és emlék-terem avatás
Nekézsenyben 2. rész \(13:27\)](#)**

2019. augusztus 31-én került sor Nekézsenyben a Hagyományörző Napon a Magyar Imre által írt Igó István karnagy, iskolaigazgató munkásságát ismertető könyv bemutatójára. Utána pedig az Igó István emlékére berendezett terem avatására.

Tanulmányait a nekézsenyi általános iskola után Miskolcon folytatta a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Középfiskolai énektanár és karvezető szakát olyan nagy személyiségek működése idején végezte el, mint Vásárhelyi Zoltán, Szőnyi Erzsébet, Párkai István.

M.ZS.: Kik voltak azok, akik a pályád kezdetén a legnagyobb hatást gyakorolták Rád?

I.L.: A fent említett nagy személyiségeken kívül abban az időben tanított Pernye András, Kroó György, Szöllősy András, Nagy Olivér, sőt már Somfai László is. Hihetetlen felkészültség, a történelmi zene mellett a napi koncertrepertoár ismerete, és karizmatikus, példamutató tanári magatartás volt jellemző rájuk, akiktől öröm és megtiszteltetés volt tanulni.

M.ZS.: A zeneakadémiai diploma megszerzése után azonnal az Egyesült Államokban kezdtél tanítani.

I.L.: A Kodály Musical Training Institute (Wellesley, MA-USA) volt az első munkahelyem, ahol férjemmel, Horváth Jánossal kezdtem tanítani 1973-ban. A KMTI a hatvanas évek végén jött létre, megalapítója Denise Bacon wellesley-i zenetanár és zongorista volt, aki egy éves magyarországi képzés és iskolai látogatások tanulságai alapján egy olyan intézetet álmodott meg, mely a Kodály zenei nevelési filozófia alapján egy amerikai gyökerekre épülő adaptációt tűzött ki célul. Törekvéseit Kodály Zoltánné támogatásával Erdei Péter segítségével kezdték el megvalósítani az alábbi területeken:

- tanárképzés;
- bemutató iskolák létrehozása, külvárosi és belvárosi környezetben egyaránt;
- tanítási segédanyag létrehozása - a tanításhoz szükséges széles körből válogatott népzenei gyűjtemények felkutatása, elemzése;
- a pedagógiai és készségfejlesztési lehetőségek konzekvenciának felmérése, rendszerbe foglalása az egyszerűbbtől az összetettig;
- a „folksong library” (népzenei antológia) létrehozása - melynek közvetlen célja az volt, hogy az iskolai képzés különböző osztályainak tantervi felépítéséhez a korosztályi és etnikai nehézségek figyelembe vételével anyagot nyújtsanak;
- zenei könyvtár létrehozása - antológiákkal, kottákkal, könyvekkel, pedagógiai irodalmi művekkel.

Ebben a munkában számos amerikai és magyar mestertanár tehetséges közreműködésére volt szükség az évek folyamán. Magyarországról többek között Rozgonyi Éva, Komlós Katalin, Kokas Klára, Szabó Helga és Vendrei Éva végzett jelentős munkát.

Igó Lenke (info.bmc.hu)

Ilyen előzmények után az intézetben megszakítás nélkül öt éven át tanítottunk. Az irányvonal adott volt, de a tanításunk részleteit, beleértve a segédanyagokat, a tananyag pontos kiválasztását, a tanmenetet - valójában az adott osztályoknak megfelelő amerikai adaptációt magunknak kellett kitalálni. Ránk hárult a szolfézs, zeneelmélet, módszertan, karvezetés és természetesen a kórus tanítása. Használtam Szőnyi Erzsébet a *Zenei írás-olvasás módszertana* gyakorló füzetét is, de igen fontos volt számomra a különböző zenetörténeti korokból válogatott anyagok stílusismereti és analitikus szempontból való feldolgozása is. Különösen nagy kihívás volt az énekes alapú készségfejlesztés - ritmus, dallam, harmónia hallás és ennek folyamata soha nem csak és kizárólag gyakorlatként, hanem mindig eredeti élő zenei anyag használatán keresztül. A tanárképzés - tehát a felnőtt oktatás mellett gyerekeket is tanítottam, illetve gyakorlati tanítást, hospitálást vezettem egy állami iskolában, valamint egy kis privát iskolában is, ahol kis csoportos bontásban dolgozhattunk.

M.ZS: Még a Wellesley-ben végzett munka mellett Bostonban is tanítottál a New England Conservatory-ban zeneelméletet és szolfézst. Mindezek után hazatértél és Kecskeméten, a Kodály és Nemesszeghy Márta által alapított Ének-zenei Általános iskolában kaptál állást, de egy év után Budapestre jöttél, ahol a Május 1 úti (ma Hermina út) Ének-zeneiben kezdtél tanítani.

I.L.: Fontos és szép évek voltak ezek. Első osztálytól negyedikig, majd fokozatosan a felső tagozaton is tanítottam és vezettem az iskola kis és nagy kórusát. Akkoriban szűkös anyagi helyzet volt itthon, a tárgyi feltételek is kívánnivalót hagytak maguk után, de az iskola kiváló szellemű, gyerekközpontú oktatással működött. A külföldi tapasztalatokat be tudtam építeni az itthoni munkámba, a gyerekek furulyáztak is, és sok mozgással, játékkal színesítettem a minden napi énekórákon folyó komoly szakmai munkát. A kórusokkal a legmagasabb minősítéseket értük el. Ez hozta aztán a felkérést Dimény Judittól, hogy a Nyitnikék című rádióműsorban vezessek zenei foglalkozásokat. És ennek a munkának eredményeképpen kaptam meg azt a lehetőséget, hogy a Zeneakadémián gyakorlatvezető tanár legyek, amely a későbbiekben végigkísérte az életemet.

MZS.: És aztán jött a Magyar Rádió Gyermekkara...

I.L.: 1985-től nyolc évet töltöttem el a gyermekkórusnál, ahol Reményi János volt a művészeti vezető, és Thész Gabriellával ketten voltunk tanár-karnagyok. Sok kötöttség adódott a rádió által a kórus felé támasztott követelmények miatt, de azért szabadságunk is volt a műsorválasztásban. Mindenesetre nagyon sokat tanultam a karvezetés módszertanáról, a próbaidők beosztásáról, de az egy-egy mű betanításának folyamatáról is. Reményi János tanár úr maximalista volt minden tekintetben, és szisztematikus felkészülést kívánt meg tanártól és gyerektől egyaránt. Megkövetelte az anyag tökéletes ismeretét és az előre gondolkodást a próbafolyamat felépítésében.

Kodály Zoltán: Lengyel László (3:37)

40 éves a Magyar Rádió és Televízió Gyermekkórusa. Ünnepi hangverseny az Országgházban
1995. október 1-én. Vezényel: Igó Lenke

M.ZS.: Közben párhuzamosan a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában is tanítottál.

I.L.: A „konzi” lényegében a szakzenész képzés középfoka. Számomra mindig ez volt a legnagyobb kihívás és öröm emberileg és szakmailag is. Sokszor világra szóló tehetségeket, a későbbi nagy hírnevet szerző művészeket tanítottunk. Itt nem csak zenész és pedagógus volt a tanár, hanem sokszor pszichológiája és nagyon sok empátiával, teljesen egyéni módon kellett kezelni a diákokat. Mindent egybevetve a „Bartók konzi” a leghosszabb ideig létezett az életemben- közel harminc éven át. Közben rendszeresen tanítottam a Kecskeméti Kodály intézet nemzetközi szemináriumain külföldi és magyar

csoportokat. Emellett időről időre külföldi munkák is voltak, az Egyesült Államokon kívül tanítottam Ausztráliában, Dél-Koreában, Tajvanon, Kanadában, Japánban, Görögországban valamint Nagy-Britanniában is.

M.ZS.: 1998-tól tíz éven át az ELTE Zenei tanszékén a tanárképzésben tanítottál. Itt kollegák voltunk, és én nagyon nagy örömmel emlékszem vissza ezekre az évekre. Minden tekintetben nagyon jó volt veled együtt dolgozni, hiszen ugyanazt a tárgyat, a karvezetést- tanítottuk. Nekem sokat jelentett a te tudásod biztonsága, a nagy tapasztalatod, és az ösztönös áradó muzikalitásod, amellyel a diákjaidat is elvarázsoltad. Emlékeim szerint rendkívül intenzíven folytak a karvezetés óráid, és a legszerényebb képességekkel rendelkezők is a lehető legtöbbet meg tudták tanulni tőled. Derűs humorod, határozott, és erőteljesen inspiráló tanári, karvezetői személyiséged mély nyomot hagyott az ELTE Zenei Tanszék történetében.

I.L.: Számomra is szép időszak volt. Szerettem a vezényléstanítást is, de még jobban az évfolyamkoncerteket és a diplomakoncerteket, melyeket együtt készítettünk elő, együtt izgultunk a sikerért. Más fajta munka volt ez, mint akár az általános iskola, vagy a konzi, de nagyon izgalmas volt az a tény, hogy rengeteg szép kórusmű került elő, melyeket közösen dolgoztunk föl a diákokkal együtt, egyre közelebb kerülve a műhöz és a szerzői elképzelésekhez. A megfelelő stílus, hangzás, a részletek kidolgozása révén értük el, hogy a koncerteken lehetőleg teljes szépségében szólalhasson meg a remekmű.

M.ZS.: Rendkívül széles, színes spektrumot ölel fel a tanári és karvezetői működésed. Láttad, látod a zeneoktatás helyzetét alulról és a felsőoktatás irányából is. Belülről, mint tanár, de egy kicsit kívülről is, mint állandó gyakorlatvezető - tehát a nálad gyakorlati tanításukat végző következő generáció mentalitása, felkészültsége, munkamódszerei, szempontjából is. Számos külföldi munkád során volt részed abban, hogy „külföldről” tekints rá a magyar zeneoktatásra, de pontosan tudod több mint négy évtizedes tanári működésed kapcsán, hogy itthon mi a helyzet. Hogyan látod a Kodály koncepció jövőjét, problémáit, illetve mi az, amiről úgy érzed, hogy mindig, minden időben, tértől, időtől és anyagi háttértől függetlenül megvalósítható, és meg is kell valósítani?

[A zene mindenkié. \(1983\) \(16:04\)](#)

A Budapest XIV. Kerületi Liszt Ferenc Általános Iskola 2.a osztály bemutató órája 1983-ban
Igó Lenke tanárnővel a Kodály módszerről

I.L.: A legnagyobb problémát a heti egy énekóra jelenti. Így nincs folyamat, építkezési lehetőség, szinte lehetetlen az élményszerzés, tehát nincs miről beszélni. Az elmúlt években tulajdonképpen szisztematikusan leépült az iskolai ének-zene tanítás. Kevés a lángoló, karizmatikus lelketű tanár, aki magával ragadja a fogékony korban lévő kisgyereket, illetve az egyébként is kritikus korban lévő kamaszokat. Nincs mód készségfejlesztésre, pedig ez a kulcsa annak, hogy a zenéhez közel kerüljön a gyerek, és adott esetben saját magától is képes legyen a zenét magáévá tenni és értőn élvezni. A zene varázsát kellene minél többekhez eljuttatni. A tanárképzésben is az igényes, tudás alapú, és biztos készségekkel felvértezett tanárjelöltekre van szükség, akik a képzés minden szakaszában a zenét, a muzikalitást tekintik a legfontosabbnak. A kultúrpolitikának kellene tenni minél többet azért, hogy vonzó legyen az énektanári pálya, hogy aki a tanítás mellett dönt, azt ne érje folyamatos kudarc a külső körülmények miatt. A legfontosabb a zene szeretetét megfelelő elhivatottsággal, szakmai, emberi felkészültséggel, muzikalitással tovább adni a felnövekvő generációknak. Ahogy Kodály mondta: *Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrellem, hanem gyönyörűség legyen a tanulónak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját.*

M.ZS.: Szóljunk még egy pár szót a kitüntetésedről! Miért fontos neked?

I.L.: Életem nagyon jelentős része az USA-ban való tanítás. Mostanában főként nyári továbbképzésekben dolgozom kint. Ezt a díjat egy szakmai grémium ítéli meg, melynek tagjai pontosan ismerik a tevékenységemet. Az OAKE (Az amerikai „Kodály-tanárok” szervezete) olyan intézmény, amely az egész USA területét lefedi. 1975-ben alakult, és fő céljául azt tűzte ki, hogy az Amerikai Egyesült Államokban is megvalósulhasson Kodály elképzelése, miszerint „...legyen a zene mindenkié”. Ennek érdekében az iskolai zenei nevelést a lehető legmagasabb szintre kívánja emelni, támogatja a zenével egész életen át tartó kapcsolatot, a zenei örökség megőrzését és érdekképviselését minden fajta értékes zenei produkció és kutatás révén. A „Lifetime Achievement Award”- egy életmű díj, melyet olyan kiváló személyiségek kaptak meg az elmúlt években, mint Denise Bacon, akinek nagyban köszönhető a Kodály filozófia elterjedése Amerikában, Sister Mary Alice Hein, a Holy Names College Kodály programjának alapítója, vagy az a Betsy Moll, aki néhány éve itt Magyarországon 2014-ben kapott Pro Cultura Hungarica kitüntetést. 2017-ben Kodályné Péczely Sarolta, majd 2019-ben Erdei Péter kapta a díjat. Nagy

megtiszteltetés számomra, hogy több mint négy évtizedes munkámat ezzel a rangos díjjal ismerik el, hálás vagyok érte.

M.ZS.: Szeretettel gratulálunk a díjhoz! Hálásak vagyunk mindazért, amit itthon és külföldön tettél és teszel. És kívánunk további jó egészséget, sok szép zenét az életedbe.